

חינוך לחיים

פרשת קרח

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי" - מה עשה, עמד וכנס מאתים חמשים ראשי סנהדראות. רבי מאיר רודמן כותב, לקרח היו לכאורה "טענות חזקות", עד שהצליח לשכנע 250 ראשי סנהדראות שהיו תמימי דעים, ללכת עמו, ולמרות כל הטענות, בסופו של דבר, לא רק שלא קיבל את מה שרצה, אלא גם את מה שהיה לו הפסיד.

מה הלך הנלמד? גם כשאתה בא בדברים לכאורה צודקים ונכונים, אתה צריך להישאר צודק כל הזמן, לפעמים עצם הטענה היתה נכונה, אך אופן הצגתה והפעולות שעושים כדי להשליט אותה, הופכים אותך ללא צודק. וגם אם לקרח היו טענות צודקות, אבל להשפיל את משה רבנו ולומר שהתורה אינה מהשמים, וכבר יש לו טענות נגד הקב"ה, בזה הפסיד את הכל.

רבי ישראל סלנטר היה אומר, אם אתה צודק, עליך גם להישאר צודק, גם כשאתה מציג את טענותיך, תדאג לעשות זאת באופן כזה שתישאר צודק. גם לאהרון היו טענות צודקות, משה רבנו עשה אותו כהן גדול על פי ה', מרגע שהתחילה המחלוקת הוא שתק ולא מוזכר בכל המאורעות, רק כאשר התחילה המגיפה בעם ישראל, אמר לו משה רבנו לקחת את הקטורת כדי לעצור את המגיפה, זה נקרא להיות צודק כל הזמן.

לפעמים אנו כהורים-מורים מעירים לילד- התלמיד על מעשיו והתנהגותו, ברור שאנו צודקים בכל מילה, השאלה בדרך שאנו אומרים זאת. אם הדברים נאמרים מתוך כעס, הרמת קול, בצורה פוגענית וכדו וכד' הפסדנו הכל !!! הילד- התלמיד מתכנס בתוך עצמו –מתייחס רק לצורת הדברים ועל דברי המוסר לא מתייחס כלל.

ואיך כן מעירים?? מלמדת אותנו הפרשה 2 נקודות :

א. "בוקר ויודע ה'" – משה רבינו לא העיר מיד אלא חיכה למחר בבוקר. ומזה נלמד למצוא את הזמן המתאים ביותר להעביר הביקורת, גם שאנו לא כעוסים וכד' וגם שהבן- התלמיד ראוי ומתאים לקבל.

ב. "לא חמור אחד מהם נשאתי" – אומר ר' ירוחם ממיר – שמשה שמע את טענותם לא העיר מיד כלום אלא קודם בדק ובחן את מעשיו היטב היטב ורק לאחר שראה שהוא חף מנגיפות בא להעיר להם, שהרי טבע האדם לדחות את הביקורת ולתלות אתה במוכיח שהוא לא מושלם בדבר וכו' וכו'.

ולחיבת הדברים נצטט את דברי אמן החינוך הרש"ר הירש - 'בקר': לא מחר אלא בבוקר הוא אומר יש להמתין עד שיפנה היום ויהי ערב וגם בוקר, הואיל וההכרעה תיפול ע"י אובדן המורדים, יש לתת להם זמן להתיישב בדעתם, וביחוד יש להניח אותם לעצמם בשעות המנוחה והתבודדות של הלילה, בשעות אלה כל אדם קרוב אצל בני ביתו, והוא פנוי להרהורי ליבו, ובאותו הזמן הוא גם רחוק מהשפעת חברים מסיתים, יחד עם זה ביקש משה לנצל את הזמן כדי להוכיח את הטועים בדרכם. ואכן ברגע הגורלי של ההכרעה און בן פלת לא היה שם, שכן לפי חז"ל אשתו מנעה ממנו להמשיך ליטול חלק במרד וכמו כן ברגע ההכרעה חזרו בני קרח למוטב וכך ניצלו מן הגורל שנגזר על אביהם.

הרי לנו יסוד נפלא - כידוע לילה זה זמן בריא למחשבה. אצלינו יש ביטוי 'לישון על זה לילה' - כמו שכותב הרש"ר הירש, כשאדם עומד בפני הכרעה גורלית והראש שלו תפוס בזה, קח את הזמן. בלי חברים מסיתים. בחברת בני המשפחה הקרובים. אלו שבאמת חפצים בטובתך וקח מחשבה נקייה. הלילה – השקט - המנוחה. יכולה להוביל אותך לחשיבה שונה. למחשבת עומק ולניתוח הדברים בצורה שונה.

ובדרך אגב מזה קרח שפיקח היה, פחד נורא שמהלילה הזה. מזמן המחשבה האיכותי הוא עלול לאבד את הציבור. אז הוא ברוב 'פיקחות' - לא עשה עצרות חיזוק לטענותיו. עשה משמר וכל הלילה הוא הלך ועשה ליצנות. חבורות של התלוצצות כמו שמובא - שלגלג על טלית שכולה תכלת ובית מלא ספרים וכן הסיפור שסיפר עם האלמנה ושתי בנותיה. כשאדם עסוק בליצנות אין לו זמן לחשוב. אין לו זמן להתעסק בדברים האמיתיים.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com